

ДНЗ «Маріупольський
центр професійно-
технічної освіти»

О.С. Ротмістрова

**Інтернет-пакет для учнів з географії
"КРАЇНИ АЗІЇ. ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД.
СКЛАД РЕГІОНУ. РІЗНОМАНІТНІСТЬ
КРАЇН. ОСОБЛИВОСТІ
ГОСПОДАРСТВА".**

(методична розробка уроку)

ТЕМА 6 "КРАЇНИ АЗІЇ. ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД. СКЛАД РЕГІОНУ. РІЗНОМАНІТНІСТЬ КРАЇН. ОСОБЛИВОСТІ ГОСПОДАРСТВА".

(Урок 33-34).

Джерела методичної інформації:

1. Науково-методичні, методичні посібники:

1.1. Довгань Г.Д. Економічна і соціальна географія світу. 10 клас: Наочний довідник. – К.; Х.: Веста, 2007. – 144 с.

1.2. Довгань Г.Д. Соціально-економічна географія світу. Стандарт і академічний рівень. 10 клас. - Х. : Вид. група «Основа», 2012. - 106 с.

Джерела навчальної інформації:

2. Основний підручник:

2.1. С.Г.Коберник, Р.Р.Коваленко. Географія: 10 клас. - Харків: Оберіг, 2010. – 304 с.:іл.

2.2. В.Ю.Пестушко, Г.Ш. Уварова. Географія: 10 клас. - К. : Генеза, 2010. - 304 с. : іл.

3. Додаткові підручники, навчальні та електронні посібники:

3.1. Майстер-клас нового покоління. О.Г. Стадник, Г.Д. Довгань, В.Ф. Вовк, О.І. Резнік, 2012ТОВ «Ранок». 2012.

4. Інтернет-ресурси:

4.1. Програма LearningApps.org.

4.2. Програма Microsoft Power Point.

5. Додаткові навчальні матеріали (друковані, електронні) - можна свій матеріал.

Назва	Вид	Номер додатків
Презентація до уроку.	Електронний	Додаток 1.
Презентація до уроку.	Електронний	Додаток 2.

Презентація до уроку.	Електронний	Додаток 3.
Презентація до уроку.	Електронний	Додаток 4.
Презентація до уроку.	Електронний	Додаток 5.
Інтерактивна вправа. Тест «Країни Азії» (learningapps) https://learningapps.org/2254588	Електронний	Додаток 6.

Мета уроку:

Навчальна складова: розширити та поглибити знання учнів про країни Азії; створити економіко-географічний образ Японії, Індії, Китаю, з урахуванням особливостей кожної країни; продовжити формувати вміння складати економіко-географічну характеристику країни. Вдосконалювати навички роботи з тестами.

Розвивальна складова: підвищувати творчий потенціал ліцеїстів; розвивати пам'ять, мислення, мовлення; вміння учнів працювати з різними джерелами знань, формувати вміння працювати самостійно і в групах, застосовувати набуті знання в нестандартній ситуації.

Виховна складова: виховувати уважність, організованість, комунікативність; почуття поваги та толерантності до інших народів та країн світу.

Обладнання: підручник, атласи, мультимедійні презентації.

Технічне обладнання та програмне забезпечення: ноутбук, проектор, екран, Інтернет, Інтернет-сервіс Learning.Apps.org

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Актуалізація опорних знань, умінь та навичок.

- За якими критеріями виділяють історико-географічні регіони світу?
- Який регіон був досліджений на попередніх уроках? На які субрегіони його поділяють? Назвіть головні економіко-географічні ознаки кожного субрегіону.
- Які, на ваш погляд, загальні ознаки об'єднують країни Азії?

III. Мотивація навчальної та пізнавальної діяльності.

Азіатський регіон — найбільший за площею. Тут проживає понад половину людства, населення тільки двох держав — Китаю і Індії — нараховує близько 2,5 млрд осіб.

Народи Азії, їхні традиції, культура, філософія — це феномен, який у західному світогляді визначається словом-символом «Схід». Саме в цьому регіоні з'явилися найдавніші цивілізації, з його глибин накочувалися на Європу хвилі міграцій, у ньому зародилися три світові релігії — християнство, іслам і буддизм.

Країни Азії дуже різні за розміром території, природними багатствами, рівнем соціально-економічного розвитку, формами державного устрою тощо. Величезний Китай і крихітна Мальдівська Республіка; Кувейт зі щорічним прибутком на душу населення понад 24 тис. дол. і Афганістан з прибутком 200—300 дол.; одна з найдавніших держав світу Іран і країни, які нещодавно отримали суверенітет після розпаду СРСР — Казахстан, Узбекистан, Туркменістан та інші. Особливості країн Азії — географічні і політичні, економічні і соціальні — стануть предметом нашого вивчення на найближчих уроках.

Перегляд презентації (додаток 1).

IV. Вивчення нового матеріалу

Завдання 1. За картою атласа «Історико-географічні регіони світу» визначте, на які субрегіони поділяють Азію.

Завдання 2. Назвіть країни, що входять до складу кожного з названих субрегіонів.

І частина (урок №33)

1. Загальні ознаки ЕГП країн Азії

Більшість країн Азії має вихід до морів Тихого, Індійського і Атлантичного океанів, де проходять найважливіші торгові шляхи світу. Менш вигідне географічне положення мають країни, що розташовані всередині континенту (Афганістан, Монголія). Кордони багатьох азійських держав проходять добре вираженими природними рубежами (наприклад, Гімалаї), які іноді перешкоджають розвитку економічних і культурних зв'язків.

Характерною особливістю цієї частини світу є складна політична обстановка в ряді країн та регіонів. У першу чергу це стосується Південно-Західної Азії. Складними є відносини між сусідськими країнами в інших регіонах, наприклад між Індією та Пакистаном. Напруженість у Східній Азії зумовлена політикою КНДР, яка проводить випробування ядерної зброї та перебуває у політичній конфронтації з країнами регіону та США.

2. Природні умови та ресурси

Азія лежить у межах усіх кліматичних поясів і характеризується розмаїттям природних ландшафтів і природних зон. Значна частина країн мають екстремальні природні умови.

Азія виділяється серед інших частин світу найбільшою контрастністю рельєфу. Тектонічна будова регіону обумовила різноманітність корисних копалин. В області Месопотамського прогину і Перської затоки знаходиться одна з найбільших у світі нафтогазоносних провінцій. Значні запаси нафти в країнах Малайського архіпелагу. Родовища залізної і марганцевої руд світового значення знаходяться в Індії, хромітів — у Туреччині і на

Філіппінах. Уздовж південно-східного краю материка (М'янма, Таїланд, Індонезія) простягнувся «олов'яний пояс», багатий не тільки оловом, але і цинком, ртуттю, свинцем, міддю, вольфрамом тощо. Нерудні копалини представлені багатими родовищами кам'яної солі (Туреччина, Іран, Пакистан), калійних солей. На Іранському нагір'ї знаходиться найбільше у світі родовище сірки. В Індії і Шрі-Ланці є дорогоцінні камені.

Територія регіону багата на поверхневі води, однак розміщені вони дуже нерівномірно.

Ґрунти більш родючі в Південній і Південно-Східній Азії, менш продуктивні і схильні до вітрової ерозії ґрунти Південно-Західної Азії. Лісовими ресурсами добре забезпечена Південно-Східна Азія, де збереглися великі площі вологих тропічних лісів.

Таким чином, загальний природний потенціал країн Азії може бути оцінений як багатий.

3. Населення

Етнічний склад населення Азії відрізняється великою різноманітністю: у регіоні мешкає понад 1000 націй і народностей, які розмовляють на 600 мовах.

Завдання 3. Визначте, які особливості має вікова структура населення більшості азіатських країн.

Природний приріст у країнах Азії, за винятком Японії, є дуже високим (понад 15 осіб на 1000 жителів), що з одного боку, створює величезний трудовий потенціал, а з другого — породжує в багатьох країнах серйозні соціальні проблеми.

У першу десятку країн світу за кількістю населення входять шість азіатських країн: Китай, Індія, Індонезія, Пакистан, Японія і Бангладеш.

Густота населення Азії коливається від 2–3 осіб/км² до 15 000 осіб/км².

Завдання 4. За допомогою карти атласа «Густота населення» знайдіть і назвіть території Азії з максимальною і мінімальною густиною населення. Установіть чинники, що визначають такі показники.

Середній рівень урбанізації в Азії значно нижчий, ніж в інших регіонах світу, однак Азія є світовим лідером за числом міст-мільйонерів, найбільшими з яких є Токіо, Осака, Шанхай, Сеул, Пекін, Стамбул, Джакарта, Мумбаї, Колката, Карачі, Бангкок.

Тільки в Китаї та Індії нараховується понад 90 міст-мільйонерів. Найвищий рівень урбанізації в Японії, Республіці Корея; низький — у Бутані, Непалі, В'єтнамі, Лаосі, Шрі-Ланці.

4. Господарство

Країни Азії перебувають на різних рівнях соціального та економічного розвитку. Безумовним лідером є Японія, яка входить до трійки найбільш розвинених країн світу. Стабільно зміцнюються позиції й міжнародний авторитет соціалістичного Китаю, який за ВВП поступається тільки США, а у 2015 р., за прогнозами, вийде на 1-е місце у світі.

Велику вагу на світовій арені мають «нові індустріальні» країни Азії, насамперед «азіатські тигри» («далекосхідні дракони») — Республіка Корея, Тайвань, Сінгапур, Таїланд. Орієнтація на залучення іноземного капіталу і продумана державна політика дозволили їм здійснити якісний стрибок, настільки швидкий і ефективний, що його часто називають «економічним дивом». До країн нової індустріалізації зараз відносять також Малайзію, Філіппіни, Індонезію і Туреччину.

Зона Перської затоки є одним з найважливіших промислових районів світу з великим обсягом видобутку нафти і газу, нафтохімічними, металургійними та іншими виробництвами.

У більшості інших країн регіону відчутні перехідні тенденції, спостерігається відхід від феодальних відносин (в їх економіці переважають сільське господарство і гірничодобувна промисловість). У Південній, Східній і Південно-Східній Азії яскраво виражена рослинницька спеціалізація сільського господарства, а в країнах Південно-Західної Азії дефіцит води і низька продуктивність ґрунтів обумовили переважання кочового скотарства.

5. Транспорт

Розвиток економіки країн Азії залежить від шляхів сполучення, найбільша довжина з-поміж яких припадає на ґрунтові дороги. Такі країни, як Афганістан, Кіпр, Лаос, Оман, ОАЕ, взагалі не мають залізниць. Річковий транспорт найбільш розвинений у Китаї, Індії, М'янмі, Лаосі, Іраку, Бангладеш. Каботажне судноплавство відіграє провідну роль у країнах, розташованих на архіпелагах: Філіппінах, Індонезії, Японії. Найбільший міжнародний вантажо- і пасажирообіг припадає на Японію. У великих нафтодобувних країнах — Саудівській Аравії, Ірані, Іраку — розвинений трубопровідний транспорт. Авіаційний транспорт забезпечує зв'язки Азії з іншими регіонами світу.

6. Зовнішньоекономічні зв'язки

У міжнародному поділі праці країни Азії виступають як важливі постачальники сільськогосподарської продукції, продукції гірничодобувної промисловості. Зростає роль регіону в експорті електротехнічної, радіоелектронної, автомобільної продукції.

Інтенсивному залученню багатьох країн Азії до світової спільноти сприяє їх вигідне транспортно-географічне положення на морських шляхах, що пов'язують Європу й Америку з басейном Тихого океану. Особливу роль в економіці окремих країн Азії відіграє міжнародний туризм.

II частина (урок 34)

Переглянути презентації і записати у зошитах соціально-економічну характеристику наданих країн.

1. Японія - [перегляд презентації \(додаток 2\).](#)
2. Китай - [перегляд презентації \(додаток 3\).](#)
3. Індія - [перегляд презентації \(додаток 4\).](#)
4. В'єтнам - [перегляд презентації \(додаток 5\).](#)

V. Закріплення нових знань, умінь та навичок.

Виконати тест, режим доступу (<https://learningapps.org/2254588>)

VII. Домашнє завдання

1. Підручник, опрацювати § 32 - 36.
2. Скласти розгорнутий план відповіді «Особливості господарства країн Азії».
3. Повторити за картою розташування азійських субрегіонів і країн (столиць), що входять до їх складу.

лідерство
унікальність
професіоналізм
робота в команді
соціальна активність

МЦ ПТО *Вдосконалюємося, розвиваючись*

метінвест